

NOTAT

Danske Regioners anden opfølgning på fødselsaftalen 'En god start på livet' – efterår/vinter 2023

24-11-2023
EMN-2022-00981
1666454

Dette er Danske Regioners anden opfølgning på fødselsaftalen 'En god start på livet' til Indenrigs- og Sundhedsministeriet. I henhold til monitoreringsaftalen fremsender Danske Regioner halvårligt en kvalitativ opfølgning på følgende initiativer:

- Ret til to dages barselsophold eller hjemmebesøg for førstegangsfødende
- Rekrutterings- og fastholdelsespakke til fødeafdelingerne.

I opfølgningen bruges 2021 som baseline. Monitoreringsaftalen mellem Danske Regioner og Indenrigs- og Sundhedsministeriet er vedlagt som bilag.

Opfølgning på initiativet om ret til to dages barselsophold eller hjemmebesøg for førstegangsfødende – kvalitativ redegørelse

Initiativet har til formål at give førstegangsfødende ret til to dages barselsophold efter fødslen. Det skal bl.a. bidrage til at sikre en ensartet kvalitet i efterfødselsindsatsen på tværs af landet samt sikre tryghed, støtte og faglig vejledning for familierne i de første dage efter fødslen. Desuden skal fødende, som udskrives inden for 24 timer - og hjemmefødende - tilbydes ret til hjemmebesøg af kvalificeret sundhedspersonale dagen efter udskrivelse fra hospitalet.

I henhold til monitoreringsaftalen, afrapporterer Danske Regioner halvårligt på initiativet om ret til to dages barselsophold eller hjemmebesøg for førstegangsfødende som udskrives inden for 24 timer efter fødslen med kvalitative data. Danske Regioner har via en rundspørge i regionerne udarbejdet nedenstående opdatering, som bygger ovenpå den første opfølgning til ministeriet i foråret/sommeren 2023. Her fremgik det, at regionerne var i gang med at implementere initiativet, som jf. fødselsaftalen skulle være fuldt implementeret primo 2023.

Alle regioner har nu fuldt implementeret initiativet om ret til to dages barselsophold for førstegangsfødende efter fødslen. Region Hovedstaden, Region Syddanmark, Region Midtjylland og Region Nordjylland tilbyder også fysiske hjemmebesøg for førstegangsfødende, som er udskrevet fra hospitalet indenfor 24 timer efter fødslen. Region Sjællands fødeafdelinger har ikke mulighed for at tilbyde fysiske hjemmebesøg pga. rekrutteringsudfordringer og store geografiske afstande.

Nedenfor fremgår en mere detaljeret beskrivelse fra de enkelte fødesteder i hver region.

I *Region Nordjylland* har Aalborg og Thisted længe tilbudt førstegangsfødende 1-2 døgn barselsophold, og der har derfor ikke været behov for tilbud om hjemmebesøg efter fødslen. I Hjørring har de førstegangsfødende med forventet ukompliceret fødsel som udgangspunkt født ambulantly, og der har været tilbud om hjemmebesøg efter fødslen. Alle tre fødesteder har implementeret retten til to døgn barselsophold.

Region Midtjyllands fødeplan fra 2021 giver allerede mulighed for, at førstegangsfødende kan vælge barselsophold op til 48 timer i hospitalsregi. På de fleste hospitaler i Region Midtjylland er initiativet om hjemmebesøg ved udskrivelse også implementeret, men bliver dog ikke benyttet særlig ofte, da de fleste førstegangsfødende vælger at blive på hospitalet i op til to døgn efter fødslen.

I *Region Syddanmark* er der implementeret en model med følgende muligheder til alle førstegangsfødende:

- Mulighed for at blive 48 timer på barselsafsnittet efter fødslen
- Udskrivelse 4-6 timer efter fødslen med 2 hjemmebesøg af en jordemoder. Første besøg er dagen efter fødslen hvor fokus er på familiens og barnets trivsel. Andet besøg er mellem 48-72 timer efter fødslen hvor fokus er på trivsel, hælblodprøve, hørescreening og evt. tjek af brystninger.
- Udskrivelse efter en enkelt nat på sygehuset med 1 hjemmebesøg af en jordemoder. Besøget af jordemoderen finder sted 48-72 timer efter fødslen og fokus er på trivsel, hælblodprøve, hørescreening og evt. tjek af brystninger.

Alle førstegangsgravide får oplyst deres muligheder til den første jordemoderkonsultation.

I *Region Sjælland* tilbydes førstegangsfødende som udgangspunkt altid 2 dages barselsophold. I perioder har det ikke været muligt på alle afdelinger som følge af fysiske kapacitetsudfordringer eller personalemangel. Familier, der har behov for indlæggelse efter et kompliceret forløb, tilbydes altid barselsophold. Regionen har generelt udfordringer med at tilbyde fysiske hjemmebesøg. Årsagen til dette er en kombination af rekrutteringsudfordringer og de store afstande, som afdelingerne skal dække, hvilket gør opgaven tidsmæssigt omfattende. Alle afdelinger arbejder på løsninger, der giver mulighed for hjemmebesøg og de lever op til Sundhedsstyrelsens anbefalinger ift. telefonisk opfølgning efter ambulantly fødsel. Det er ambitionen, at der kan etableres virtuelle hjemmebesøg i regionen primo 2024.

I *Region Hovedstaden* er muligheden for to døgn barselsophold til førstegangsfødende fuldt implementeret på alle fødesteder. Hospitalerne oplever, at deres ambulante tilbud til raske førstegangsfødende, også fortsat bruges. Her får alle førstegangsfødende tilbudt et hjemmebesøg af en jordemoder dagen efter udskrivelse.

Opfølgning på initiativet om en rekrutterings- og fastholdelsespakke til fødeafdelingerne.

Aftalepartierne har afsat 51,1 mio. kr. i 2022, 12,2 mio. kr. i 2023 og 16,2 mio. kr. i 2024 til en rekrutterings- og fastholdelsespakke til fødeafdelingerne, som skal bruges til lokale initiativer, der kan understøtte tilstrækkeligt sundhedspersonale. I henhold til monitoringsaftalen, afrapporterer Danske Regioner halvårligt på initiativet om en fastholdelses- og rekrutteringspakke med kvalitative data. Danske Regioner har via en kvalitativ rundspørge i regionerne udarbejdet nedenstående opdatering af konkrete eksempler på, hvad midlerne indtil videre er brugt på i hver region.

I *Region Nordjylland* er midlerne bl.a. blevet brugt på at etablere et jordemoder-professorat på Aalborg Universitetshospital. Formålet er at styrke den stedlige forskning og dermed også en faglig attraktiv arbejdsplads. Derudover har regionen bl.a. brugt midlerne på at give medarbejderne kompetenceudviklende kurser, indkøb af simulationsudstyr samt arbejdsmiljøindsatser med fokus på patientnær kultur og bæredygtighed. Siden sidste opfølgning, har fødestedet i Hjørring bl.a. ansat en kvalitets- og udviklingsjordemoder i 12 timer om ugen for at øge rekrutterings- og fastholdelsesmulighederne. Der er også gennemført færdighedstræning indenfor kompliceret obstetrik for læger, jordemødre, sygeplejersker samt social- og sundhedsassistenter. Der planlægges efter at gentage dette i 2024.

I *Region Midtjylland* er hovedparten af midlerne anvendt til opnormering inden for jordemoderområdet. Nogle fødesteder har endvidere øget lægebemandingen inden for obstetrikken. Det medvirker bl.a. til øget fleksibilitet og robusthed gennem fx flexjordemødre, der kan medvirke til at mindske belastning af personalet i spidsbelastningssituationer og træde til i tilfælde af sygdom mv., samt bedre dækning af dag, aften-/nattevagter, der medvirker til at forbedre arbejdsmiljø og generel trivsel. Derudover bidrager opnormeringen bl.a. også til mere tid til besøg i jordemoderkonsultationerne, styrkelse af fødsels- og forældreforberedelse samt styrket indsats inden for amning. Siden sidste opfølgning er der blevet etableret en prøvehandling mhp. at forbedre vilkårene for jordemødre tilknyttet kendt jordemoder-ordning, etablering af teams bestående af jordemødre og social- og sundhedsassistenter med fokus på læring og udvikling både individuelt/personligt og som gruppe/team samt et øget fokus på at nyuddannede får en god solid start på et langt arbejdsliv. Derudover er regionen begyndt at bruge 'Emento efter fødslen' - en digital app - der understøtter, at kvinderne/parrene tilbydes den rette information efter fødslen.

Region Syddanmark har brugt midlerne på bl.a. ansættelser og robustgørelse fx ansættelse af lægesekretærer, som skal hjælpe jordemødrene, tilskud til fuldtidsansat vagtplanlæggere, servicemedarbejdere til fødeafdelingerne som skal aflaste jordemødre, styrket beredskab gennem indgåelse af FEA-aftale for at honorere bl.a. ekstraarbejde for jordemødre, nyt udstyr til fx hjemmebesøg, kompetenceudviklingskurser samt opnormering på flere fødesteder i regionen.

Siden sidste opfølgning har regionen bl.a. styrket jordemoderbemanding til varetagelse af hjemmebesøg og ambulante barselsklinik samt styrket sygeplejebemanding til ambulante barselsopfølgning efter udskrivelse. På Odense Universitetshospital er der opnormeret yderligere på både fødegangen, barselsafsnittet samt til administrativ understøttelse af arbejdstidsplanlægning. Der er også opnormeret med 1 fuldtidsstilling på hhv. føde- og barselsafsnit på Sydvestjysk Sygehus samt brugt midler på kompetenceudvikling af medarbejdere.

I *Region Sjælland* er midlerne bl.a. blevet brugt til målrettet kompetenceudvikling, bedre bemanding i natte- og weekendvagt, ansættelse af vagtplanlægger, nyt onboarding-koncept, varigt lønløft til jordemødrene samt aflønning af merarbejde til jordemødre, social- og sundhedsassistenter og yngre læger. Derudover er der for midlerne ansat et fuldt vagtlag af social- og sundhedsassistenter på fødegangen, en opnormering af sonografer samt en opnormering på barselsafsnittet (bl.a. til ammeambulatorium).

Siden sidste opfølgning tilbyder regionen nu mulighed for tre sammenhængende ugers sommerferie som et fastholdelsesinitiativ samt indførsel af normreduktion, hvor de fleste ulempetillæg planlægges som fast afspadsring. Derudover er der planlagt opnormering af jordemødre på fødegangen samt planlagt ansættelse af flere speciallæger med henblik på etablering af et dobbelt bagvagtsslag aften, nat og weekender.

I *Region Hovedstaden* er pengene udmøntet til fødeafdelingerne, sammen med regionalt prioriterede midler. I regionen pågår der en lang række lokale aktiviteter for at styrke arbejdsmiljø, tilknytning og trivsel på regions fødeafdelinger. Det er fx en styrkelse af introduktion og onboarding af nyansatte, etablering af mindre teams, opnormering af afdelingsjordemødre, indflydelse på vagtplanlægning, etablering af kombinationsstillinger, fælles lønmodel på tværs af fødeafdelingerne, retfærdig fordeling af vagter og stop for brug af eksterne vikarer. Det er dog ikke muligt at foretage en fuldstændig sondring mellem midlerne i 'rekrutterings- og fastholdelsespakken' og de regionale midler, der er afsat midler til at styrke området i Region Hovedstaden. Region Hovedstadens opfølgning på initiativer er uændret siden sidste opfølgning i forår/sommer 2023.